

Posudek bakalářské práce Marty Fridrichové Čelákovští vodáci v době tzv. normalizace pohledem orální historie

Autorka se v práci snažila pomocí metod orální historie zachytit každodenní život v Klubu branného vodáctví a vodního sportu Čelákovice v éře normalizace, tedy v sedmdesátých a osmdesátých letech. Za tímto účelem provedla rozhovory celkem se sedmi narátory (výhradně muži) z různých generací a jejich vyprávění se stala základem její práce. Autorka bohužel nijak nereflektuje, že se logicky jednalo o dlouholeté členy, což jasně naznačuje jejich velmi pozitivní vztah k činnosti klubu. To je samozřejmě problém, s nímž orálněhistorické výzkumy dlouhodobě zápasí – o činnosti institucí obvykle vypovídají ti, kteří v ní působili dlouho a jsou tak vůči ní pozitivně naladěni. Členové institucí, kteří k jejich činnosti měli silné výhrady a brzo ji opustili, se obvykle nedaří ani kontaktovat. Je ovšem zapotřebí brát tuto deformaci při výzkumu na vědomí a tomu přizpůsobit i veškerou interpretaci. Že taková členové se vyskytovali i v čelákovickém klubu, jasně naznačuje i jeden z narátorů: „ti špatní s náma nevydrželi, ti se oddělili sami“ (s. 53). Jinak ale rozhovory byly vedeny v zásadě správně, byly dodrženy všechny etické postupy a vyprávění slouží jako solidní podklad pro celou práci. Autorka zároveň výpovědi doplnila dalším písemným materiálem, především klubovní kronikou a některými články v Čelákovickém zpravodaji. Trochu rezervy vidím ve využití sekundární literatury a dalších materiálů k vodáctví (zajímavé by v tomto případě mohlo být např. srovnání s dobovými dětskými vodáckými filmy jako např. *Muž přes palubu* /1980, rež. Jaromír Borek – zde však jde o jachtařský oddíl/, *Stav ztroskotání* /1983, rež. Vít Olmer/ apod.), ale to lze pochopit vzhledem k e skutečnosti, že se jedná o bakalářskou práci.

Oceňuji také, že přehledně popsala ve své práci strukturu klubu, který se dělil na „motoráře“ jezdící s motorovými plavidly, na potápěče a vodáky „pádlíčkáře“ a získala narátory ze všech sekcí. Původně třetí sekci zřejmě tvořili vodní lyžaři, ale z příslušné pasáže (s. 25) jsem úplně nepochopil, kdy byli nahrazeni „pádlíčkáři“. Autorka se po obecnějším úvodu zaměřeném na dějiny vodáctví v českých zemích (na mě přece jen dost stručného) v jednotlivých kapitolkách věnuje prostorovému zázemí klubu, jeho organizaci (zde se však poněkud vyhýbá detailnějším informacím o Svazarmu jako instituci, která klub zaštiťovala) a vybavení, dále na roli vodáctví v životě narátorů, na problematiku práce s mládeží v klubu, kde vedle putovních táborů zmiňuje i nejrůznější závody a informuje také o zdejší tradici neckyád – zde bych přivítal hlubší vhled do historie neckyád v českých zemích (do módy se dostaly v druhé polovině šedesátých let a velmi populární byly i v éře normalizace). Dále mě trochu překvapilo, že si autorka nedohledala článek v *Mladé frontě* z roku 1974, týkající se čelákovické neckyády, přestože měla poměrně jasné vodítko na základě informace v klubovní kronice. Za velice důležitou považuji kapitolku o společenských akcích pořádaných klubem. Velmi zajímavé téma představují i informace o (relativně sporadických) výjezdech do zahraničí.

Samozřejmě přednosti získávání informací pomocí metod orální historie by se měly zvláště projevit v části věnované mezilidským vztahům uvnitř klubu, ale zde se projevila podle mého názoru menší zkušenost autorky, která velmi snadno podléhala idealizujícím obrazům. I v případě, že se objeví náznak nějakého nesouladu, autorka neprojevuje příliš snahu do kontroverzních vzpomínek hlouběji proniknout. Určitou nedůvěru ve mně budí i tvrzení, že nedocházelo k větším rozporům mezi jednotlivými sekcemi a přivítal bych intenzivnější vhled do sekce motorářů, i s ohledem na finanční náročnost tohoto sportu.

Za ne úplně využitou příležitost považuji také kapitolky věnované spolupráci s jinými oddíly, kde přitom autorka cituje zajímavé srovnání s prostorově nejbližším klubem v Brandýsem nad Labem, které nevyznívá pro čelákovický klub úplně nejlépe (srov. s. 56). V této souvislosti považuji za zajímavé i autorčiny informace o sportovních výsledcích čelákovického klubu, z nichž vyplývá, že se nejednalo zejména na konci éry normalizace o nějaký špičkový oddíl dosahující na četná vítězství

(srov. s. 44). To samozřejmě na druhé straně mohlo mít pozitivní vliv na atmosféru v klubu kvůli menšímu konkurenčnímu tlaku.

Trochu rozpačitě vyznívá poslední kapitola zachycující současnou podobu klubu očima narátorů, kde dominuje nostalgický pohled stárnoucích mužů, místy i s prvky určité zatrpklosti. Ostatně přidech idealizovaného vzpomínání na dobu krásného mládí v přátelském prostředí vodáckého klubu dominuje celé práci. Autorka tuto náladu nerozbízí ani v závěru, který není nějakou hlubokou analýzou rozhovorů, ale spíš formulací jejího přilnutí k duchu tradic čelákovického vodáckého klubu ztělesňovanému jeho věrnými členy. Nutno však dodat, že autorka tak činí vkusným způsobem a bez větších prohrěšků vůči pravidlům při psaní bakalářské práce. Zároveň přinesla četné zajímavé a inspirativní údaje a nabídla sympatický vhled do dění v jednom z mnoha tehdejších vodáckých klubů, které byly velice oblíbeným místem trávení volného času pro mnoho lidí v období normalizace. Jen se domnívám, že např. se mohla více věnovat některým kontroverznějším otázkám. Na druhou stranu považuji za správné, že se nesnaží přehánět vliv dobové politiky a ideologie, jak to často bývá u kvalifikačních prací zvykem. Je ovšem jasné, že narátoři tyto momenty do značné míry vytěsňují.

Po formální stránce je práce rovněž celkem v pořádku, i když se autorka dopustila některých poklesků např. v oblasti psaní velkých písmen (např. s nymburským policejním sborem se opravdu nepíše s velkým N /s. 55/; podobně čelákovický vodácký klub na s. 50). Jen důrazně upozorňuji, že na s. 8 má být místo „s využitím Socialistické encyklopedie“ správně „s využitím Sociologické encyklopedie“. Také zvláště působí formulace na s. 23: „První závody na motorových člunech se v Evropě konaly počátkem 19. století. Konkrétně v Praze, to bylo poprvé v roce 1913.“ Zdá se mi, že autorka si zde trochu popletla století (pomíjím nadbytečnou čárku v druhé větě). Nepovažuji také za vhodné řadit do internetových zdrojů studie v časopise Soudobé dějiny jen proto, že ji autorka četla v online verzi. U údajů z Čelákovického zpravodaje bych přivítal i informaci o stránkovém rozsahu.

Rád bych, aby autorka při obhajobě dovysvětlila přechod jedné ze sekcí čelákovického vodáckého klubu z dominantního vodního lyžování na klasické vodáctví.

Přes tyto drobné výhrady se domnívám, že bakalářská práce M. Fridrichové splňuje všechna kritéria pro úspěšnou obhajobu a doporučuji ji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Praze 11. února 2024

Doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.